

AVANDUSE VALLA KAJA

NR. 11 (35)

NOVEMBER

1998

MARDITRALL

Kui aastaring saab täis
Sa oled veidi vanem
Ehk oled tänaseks ka
dikene parem.
On elu leebemaks
ja lahkemaks Sind muutnud?
Kas oled kurjast heaga
läbi tulla suutnud?

Mis jälgi jätsid
selle aasta teile?...
Sa süütad küünlad.
Vaata enda sisse.

Ja sulad jälle
uue tulemisse.

A. Alavainu

Jälle süttivad küünlad jõuluootuses.
Veel on aega oma arvete
korrastamiseks. Mitte niivõrd
materiaalsete, kui hingeliste. On aeg,
et külastada vanamemme-taati. Aeg
vanematega kohtuda. Aeg tuletada
meelde vanu sõpru. Aeg koos lastega
jõulutevalmistusi teha ja vaadata
ägevat lund. Nii kaua, kuni hing
saab lumevalgeks. Et siis kerge
südamega vastu minna jõuludele ja
uuele aastale.

13.novembril kogus marditrall Simuna rahvamajja kokku kõik need, kellel lusti midagi teha.

Käru segarühm esitas näidendi koolielust a la "Kevade" ja laulis mardilaulu.

Lambaaia tüdrukud esinesid särtsaka tantsuga.

Setu mehed oma naisega kandsid ette improvisatsiooni setu tantsust.

Külas käis joodik "Ivan Sidorov", kelle jutt veidi segaseks jäi (joodiku asi).

Kolme-mehe-ansambel Tallinnast pakkus võimalust tantsuks. Kui mardi küüned algul külmetasidki, siis hoogne tants soojendas pidulised üles. Lusti ja nooruslikku energiat jagus peolistel küllaga, kuid kahjuks ei suutnud ansambel tempot hoida.

Tänu neile, kes viitsisid vaeva näha ja oma vahvate kostüümide-esinemistega õhtu sisustasid. Paras neile, kes sest möllust ilma jäid!

Maastikukujundus Simunale

13.oktoobril käisid Simunas Jäneda Õppe- ja Nõuandekeskuse maastikukujunduse 2.kursuse õpilased koos oma juhendaja Tiina Tuulikuga, et teha oma kursusetöö raames haljastuse üldplaneering Simuna aleviku jaoks. Nad tutvusid meie vaatamisväärsustega, alevikuga ja Avanduse mõisas aja- ja kultuurilooliste materjalidega, mis pidid saama neile lähtepunktideks. Heaks giidiks oli kaasas Simuna Muinsuskaitse Seltsi esimees Rein Rääk, kes rääkis huvitavaid lugusid kihelkonna inimestest. Side Simunaga on olemas kursuse juhendajal Tiina Tuulikul, kuid kõigi 13 kursuslase jaoks oli see tundmatu maa. Leppisime kokku, et kohtume taas 6 nädala pärast, kui õpilased tulevad kursusetöid tutvustama ja kaitsma.

24.novembril olidki nad kohal. Kahju oli sellest, et mitmedki huvilised ei saanud tööülesannete tõttu kuulama tulla. Õpilased olid teinud igaüks kaks tööd: üks Simuna aleviku

üldplaneering ja teine detailsemalt mingi piirkonna kohta (näit. allika ümbrus, Avanduse mõisa park, koolimaja ümbrus jms). Igal ühel oli oma töö esitlemiseks aega 5-10 minutit, seejärel võisid kõik talle küsimusi esitada. Huvitavaid ideid oli üsna palju, mõned lausa fantastilised. Vaeva oli nähtud tublisti, küllap ka seepärast, et töid hinnati. Kõige rohkem asjatundlikke ja pisut norivaidki küsimusi tuli just juhendajatelt Tiina Tuulikult ja Ülle Grisakoviilt. Keegi puudulikku ei saanud ja õpilased olid ühel meelel, et Simuna on hea ja huvitavaid võimalusi pakkuv koht sellise töö tegemiseks. Õpilaste tööd on aga tänuväärne ja ideerikas materjal, kui me tulevikus hakkame paika panema oma keskuse üldplaneeringut.

Kõik tööd jäid valda ja kellel asja vastu huvi, võivad tulla lähiajal volikogu saali nendega tutvuma.

Jüri Aavik

KIRJUTAVAD SÕBRAD NORRAST

Laupäeva, 20.juuni varahommikul jätsid Lillian Solbakk, Gunvor Akre, Gro Aarum Kikut, Torhild Brokke, Gro Haatveit Hovet ja Ingvar Nes Valle, et alustada toredat reisi Simunasse, Avandusele. Lillian ja Gunvor pidid jääma Simunasse peaaegu kuuks, ülejäänud grupi liikmed viieks päevaks. Päev hiljem lahkusid Vallest Knut H.Nomeland ja Knut Brokke. Nemad sõitsid terve tee autoga, tuues endaga koolimööblit Simuna koolile. Me olime kutsutud uue ja muljetavaldava spordihalli avamisele Simunas.

Tallinnasse jõudsimel üsna halli ja vihmase ilmaga, kuid Jüri ja Helmuti soe vastuvõtt muutis meie viibimise pealinnas väga meeldivaks valavast vihmast hoolimata. Nad näitasid meile mõningaid kohti uues linnas ja tegid ekskursiooni vanalinnas, enne kui algas sõit Simunasse. See oli mõnus reis ja muidugi olime väga põnevil lõpuks Avandusele jõudes. Simunas tutvusime meid võõrustavate perekondadega. Meile kõigile sai osaks soe vastuvõtt ning meid viidi kurssi järgmiste päevade kavaga.

Oma Avandusel viibimise ajal nägime me kogu valda ja veidi ka naabervaldu. Simunas olime palutud vallamajja, lasteaeda, muusikakooli, tuletõrjesse, kirikusse, uude radiaatoritehasesse ning jalutasime siin ringi. Väljaspool Simunat kutsuti meid Kärü kooli. Õpilased andsid meile muljetavaldava etenduse ja õpetasid meile rahvatantsu. Veel viidi meid kalakasvatuse ja Emumäe vaatetorni.

Me tutvusime vaatamisväärsustega Laekveres, Rakveres ja mujal Avanduse ümbruses. Kõik see kokku oli meie jaoks väga huvitav programm. Muidugi oli üks kõrghetkedest spordihooone avamine. Meid juhutati ringi vanas ja uues koolimajas ning muidugi spordihallis. Mõlemad – uus koolimaja ja spordihooone on väga moodsad ja ilusad, sisustus on samuti soliidne ja moodne. Avamine oli ilus, huvitava programmi ja kõnedega, kenade laulude ja tantsudega ning korvpallimatšiga. Meile jääb alatiseks meelde kaunis kokteilipidu, kuhu me olime palutud.

Samuti jääb meile meelde võidupüha ja jaanipäeva tähistamine. Kuigi terve päeva sadas vihma, soojendas teie programm meid. Käisime Laekveres kihelkonnapäeval, õhtul tähistasime võidupüha ja hiljem pidasime jaanipäeva lõkke, rahvatantsude ja peoga Simunas. Kolmapäeval, 24.juunil pidime alustama tagasisõitu Norrassa. See oli natuke kurb, sest meil oli oma uute sõpradega väga tore koos olla. Mäletame alati teie külalislahkust, teie soojust, teie head huumorit ja kõike, mida te meile näitasite ja seletasite. Me täname väga teid kõiki Avandusel meie siinviibimise eest!

Me loodame, et Elerinil ja Tarmol oli meeldiv olla Norras ja loodame, et neil läheb hästi oma õpingutes.

Me ootame rõõmuga, et ühel päeval kohtume uuesti!

Kõigepealt tahame öelda, et meie jaoks oli väga huvitav luua sidemed Simuna lasteaiaga. Arvame, et midagi on erinevat, aga midagi on ühesugust. Meie sooviks tulevikus on, et võiksime vahetada personali ja õppida üksteiselt.

Nüüd tahaksime rääkida teile veidi oma lasteaiast. Hylestadi lasteaed on kaheosaline lasteaed. Üldse võib seal olla 36 last vanuses 0-6 aastat. Lasteaed on avatud viis päeva nädalas kella 7.00 – 16.00. Suvel on kolm nädalat puhkust. Lasteaia omanik on Valle kommuun ja hoone ehitati 1988, nii et sel aastal on meil 10-aastane juubel. Me tähistasime seda koos laste ja nende peredega.

Personalit kuuluvad –

1 juhataja kogu lasteaiale

2 osakonnajuhatajat(üks igale osakonnale), kellel on ülikooliharidus

2,5 assistenti igas osakonnas; nad on läbinud aastase kursuse

veel on meil kokk, koristaja ja majahoidja, igaüks 40%

Personalil on kursused igal aastal, kuna me arvame, et meile on tähtis saada rohkem haridust. Enamasti töötavad siin naised, aga meil on ka üks, mõnikord kaks meest, kes meie arvates mõjuvad lastele positiivselt.

Selle aasta teema on muusika ja draama. Igal aastal on erinev teema, mis on kirja pandud ametlikku aastaplaani. Meil on ka kuu- ja nädalaplaan. Selles on veidi haridusest, selgitus meie tööst lastega ja praktiline informatsioon. Iga päev me meisterdame lastega, loeme jutte ja laulame palju.

Meil on suur ja ilus õu, kus me mängime. Lähedal on mets, kus me sageli käime. Me külastame muuseumi, raamatukogu, kirikut jm. mõned korrad aastas. Koostöö kooliga on tihe, me külastame üksteist ja teeme koos igasuguseid asju. Personalil on koosolek kord kuus + 5 päeva aastas plaanide tegemiseks. Lasteaednikel ja lastevanematel on kokkusaamised kaks korda aastas. Me tahame hoida vanematega häid suhteid, nii korraldame mõnikord kokkusaamisi kohvi ja kookidega ning naudime üksteise seltskonda.

Me arvame, et meil on ilus ja hea töökoht ning et see on arendav, turvaline ja hea koht lastele. Me soovime, et lapsed saaksid iseseisvateks ja kasulikeks inimesteks, samuti tahame neid valmistada ette kooliks, andes neile parimad võimalused enese arendamiseks. See on väga tähtis alus kogu eluks.

Tervitused lasteaiast

Torhild Brokke ja Alida H.Harskamp

VOLIKOGU 06.11.98.a.:

- Arutati 1998.a. eelarve 9 kuu täitmise aruannet
- kinnitati 1998.a. eelarve reservfondi suunamine
- kinnitati Avanduse valla 1998.a. eelarve täpsustus
- arutati maaküsimusi
- arutati maa ajutise kasutamise avaldusi
- anti nõusolek moodustada Nadalama külas õigustatud subjekti Riina Tüllil ettepanekul maakorralduspiirkond
- otsustati Avanduse valla maanteede liigitamine munitsipaal- ja eramaanteedeks
- kinnitati alates 01.11.98. Simuna Muusikakooli õppemaksuks 100.-kr. kuus
- kinnitati Simuna spordihooone hinnakiri
- sotsiaalkomisjoni koosseisu kinnitati Laine Pruunsild

- kinnitati sots.toetuste maksmise tingimuste ja korra osaline muutmine ja täiendamine
- majanduskomisjoni esimees Hans Kruusamägi tagandas end maj. komisjoni esimehe kohalt. Uueks esimeheks nimetati Helmut Hiietamm
- kinnitati valla aukodaniku statuut

AUKODANIKU STATUUT

- 1.Valla aukodaniku nimetus antakse füüsilistele isikutele vallapoolse erilise austusavaldusena vallale osutatud teenete eest.
- 2.Aukodaniku nimetuse andmise otsustab vallavolikogu. Taotlusi aukodaniku nimetuse andmiseks on õigus teha volikogu liikmetel, vähemalt viiel hääleõiguslikul vallaelanikul või vallas tegutsevatel mittetulundusühingutel. Taotluses tuleb näidata, milliste teenete eest konkreetne isik aukodaniku

kandidaadiks esitatakse. Kirjalikud taotlused esitatakse vallavolikogu eestseisusele hiljemalt 1.detsembriks.

3.Aukodaniku nimetus antakse üle vallavanema poolt Eesti iseseisvuspäeval 24.veebruari.

4.Aukodanikule antakse vastav tänukiri koos valla vapi kujutisega nimelise teeneteplaadiga.

5.Teeneteplaadi kirjelduse kinnitab vallavalitsus.

6.Aukodaniku nimetusega kaasneb rahaline autasu alates 5000.-kr. Finantseerimiseks mõeldud rahalisi vahendeid hoitakse valla eelarves ettenähtud aukodaniku fondi eriarvel, kuhu on kõigil soovijail võimalik teha eraldisi. Konkreetse summa suuruse iga aukodaniku kohta määrab volikogu.

7.Valla aukodanike nimed kantakse valla aukodanike raamatusse, mis on hoiul vallakantseleis.

STRESSI TEEJUHT

1. Stress suhtlemisel

Enamik emotsionaalset stressi tekitavatest teguritest on seotud suhtlemisega. Inimeste vastastikutunde ootuste täitmata jätmise mõjub ärritavalt, tekitab solvumist ja vimma.

Tegelikult ootab ju igäiks teistelt mõistmist ja tähelepanu, kuid kahjuks pole kaugeltki kõigil mahti kaasinimeste mõtte- ja tundemaailma sisse elada, neid märgata.

Suhtlemist häirivad asjaolud

Siin on valik igapäevasel suhtlemisel pingeid ja rahulolematust tekitavaid asjaolusid. Mõtle järele, milline loetletud põhjustest Sind ennast viimasel ajal kaasinimestega suhtlemisel on häirinud:

- sinu tunnustusvajaduse rahuldamata jätmine
- ebaõiglane või järsk moraalne hukkamõist kellegi poolt
- sinu iseseisvuse piiramine
- tülikad ettekirjutused selle kohta, mis sa peaksid tegema või tegemata jätma
- koormav "seotus" kellegi teisega (näiteks kui keegi taotleb soovimatut intiimsust)

Suhtlemisel võivad komistuskiviks saada veel järgmised asjaolud:

- halb väljendusoskus
- ebaselge hääldus
- häbelikkus ja ebakindlus
- psühholoogilise kontakti puudumine – partnerid pole ühel emotsionaalsel lainel, ei mõista ega usalda teineteist
- igavalt monotoonne jutt
- endassetõmbumine, napsõnalisus
- ülepingutatud soov endast hea mulje jätta
- ühe poole tugev domineerimispiid teise üle
- ägestumine, vihastamine, solvumine jt. negatiivsed reaktsioonid
- kehv kuulamisoskus
- tehtud olek, vassimine ja valetamine
- nõrk tähelepanu ja keskendumisvõime
- ühe isiku tõrjuv hoiak partneri suhtes

Suhtlemist kahjustavad ka müra, halb nähtavus, keelebarjäärid, suured staatusevahed ja kõrvaliste isikute kohalolek. Igäiks teab, et pealesunnitud sotsiaalsed kontaktid mõjuvad kurnavalt. Koormav on ka see, kui üheskoos olevad inimesed ei leia enam kõneaine jätku ja vestlusesse saabub piinlik vaikus.

Mõned ameerika menukate eneseabiraamatute autori D.Carnegie mõtted selle kohta, kuidas kaasinimestega suhtlemine lodusamaks muuta.

Kuidas hoida ja luua häid suhteid teiste inimestega:

- Tunne tõelist huvi teise inimese vastu, see on talle parim tunnustus.
- Võimalda kaaslasel vabalt ja palju kõnelda, eriti iseendast rääkida. See julgustab ja innustab teda ning rajab aluse paremale teineteisemõistmisele.
- Ära lasku kellegagi pikkadesse vaidlustesse, see vaid kinnitaks positsioonide erinevuse. Juhul, kui olulises asjas

kokkulepe näib võimatu, ütle umbes nii: sul on oma seisukoht, minul oma, ent mis siis ikka – kus on öeldud, et kõik inimesed peaksid igas asjas ühel viisil mõtlema.

- Ära mingil juhul näguta teist inimest.
- Sõbralik ilme ning naeratus on heasoovliku suhtumise selgeim märk.
- Kombekus ja taktitunne võimaldavad vältida või vähemalt leevendada 90% arusaamatustest.

Lõpetame filosoof A.Scopenhaueri väitega: viisakus on õigupoolest valeraha ja oleks rumal sellega koonerdada.

2. Muudatused

Igasugune muudatus elus nõuab kohanemist, olgu see siis töökoha või riigikorra vahetus, lapse koolimine, reis või isegi pühad. Rahulolematust ja pinget on sel puhul üsna tavalised nähtused. Sind võivad häirida nii elu rutiin ja üksluisus kui ka sagedased või järsud elulised muutused. Tundub, et ühtaegu sa jäänud muutuste järele ja samas kardad neid. Miks? Iga muutus rikub su väljakujunenud töö- ja elurütmi ning sunnib muutma harjumusi käitumises ja mõtlemises.

Olulised muutused elus on seotud kõrgeenenud emotsionaalse stressiga. Stress, see iseäralik pingeseisund, mis energiarvude koondamisega paratamatult kaasneb, aitab aga toimivate muutustega kohaneda, probleeme lahendada, hingevaluga toime tulla ning mõtteviisi ja toimimise muutumist ette valmistada.

Uued olud, probleemid ja ülesanded sunnivad kiiresti õppima. Muutused on elu loomulik koostisosa – nendeta poleks arenemist. Samas pole kuigi tark tegu end aina uute, avanevate võimaluste ristteel heideldes ka pidevasse stressi viia.

Harjutage muutumist!

Kas on võimalik end kiiremini muutuma trennida? Kas on võimalik harjutada paratamatute muutustega valutumalt kohanemist? Teatud määral kindlasti, selleks on soovitatav korraldada enesele ise pingutama, tegutseda ärgitavaid muutusi. Kasulik on ette võtta midagi sellist, mis nõuab kannatlikkust taluda teistsugust või oskust muutuda ise teistsuguseks.

Näiteks:

- Suhtle võimalikult erinevate inimestega ja püüa arendada neid huvitavat vestlust.
- Proovi harjumatuid sööke ja jookke.
- Katseta uut riietumis- või soengustiili, jälgi, kuidas su uus imago teistele mõjub.
- Võta enesele uusi ülesandeid ja kohustusi.
- Soeta uusi tuttavaid, kes erinevad sinust vanuse, hariduse, keele ja harjumuste poolest.
- Mine reisima.

Kasutatud raamatut "Stressi teejuht". Kuidas saada lahti liigest pingest? Eesti Tervisekasvatuse Keskus, Tallinn 1997

Silvi Sirelpuu
sotsiaalnõunik

NOVEMBER VALLAVALITSUSES

- otsustati:
- tagastada
 - Harri Kaasik'ule 2,85 ha suurune Reinu maaüksus Avanduse külas
 - Harri Kaasik'ule, Ilse Pedo'le, Melita-Johanna Riives'ele, Helle-Mai Peil'ile kaasomandisse Vaino 70,11 ha suurune maaüksus Avanduse ja Kärü külas
 - Virve Tuulik'ule Lehtmetsa 20,43 ha suurune maaüksus Võivere külas
 - Valli Liivak'ule Kåbala 10,91 ha suurune maaüksus Nadalama ja Kärü külas
 - Uldo Vilberg'ile Krikmani 14,16 ha suurune maaüksus Kärü külas
 - lubada ostueesõigusega erastada
 - Aivar Vimberg'il Lesse 15,26 ha suurune maaüksus Avanduse külas
 - Riina Liim'il 0,2 ha Pikk tn.4
 - Eve Kruusmaa'ile 0,23 ha Lai 22
 - lubada piiratud enampakkumisel erastada 7,3 ha suurune Pärtlesaare maaüksus Avanduse külas
 - määrata ostueesõigusega erastatava maa ligikaudne suurus ja piirid hoone omanikele Vello Silvet'ile ja Raul Vahter'ile Hirra külas
 - kinnitati õigusvastaselt represseeritud isikule kompenseeritava vara 3000.- kr. kompenseerimine Alma Reinmaa'le
 - maksta Tartu Maarjamõisa Haigla arstide brigaadile rahalist toetust 5000.- kr.
 - väljastada ehitusluba paigaldatavale ajutisele ehitisele (kuivkäimla).
 - kompenseerida koolilõunaid vastavalt avaldustele
 - kinnitati sotsiaaltoetuste maksmist puudutavad korraldused
 - telliti pensionäride ühendusele ajaleht "Videvik", Simuna raamatukogule "Tervis" ja "Terviseleht".